Naturteknologi.dk

Enkelt og ligetil

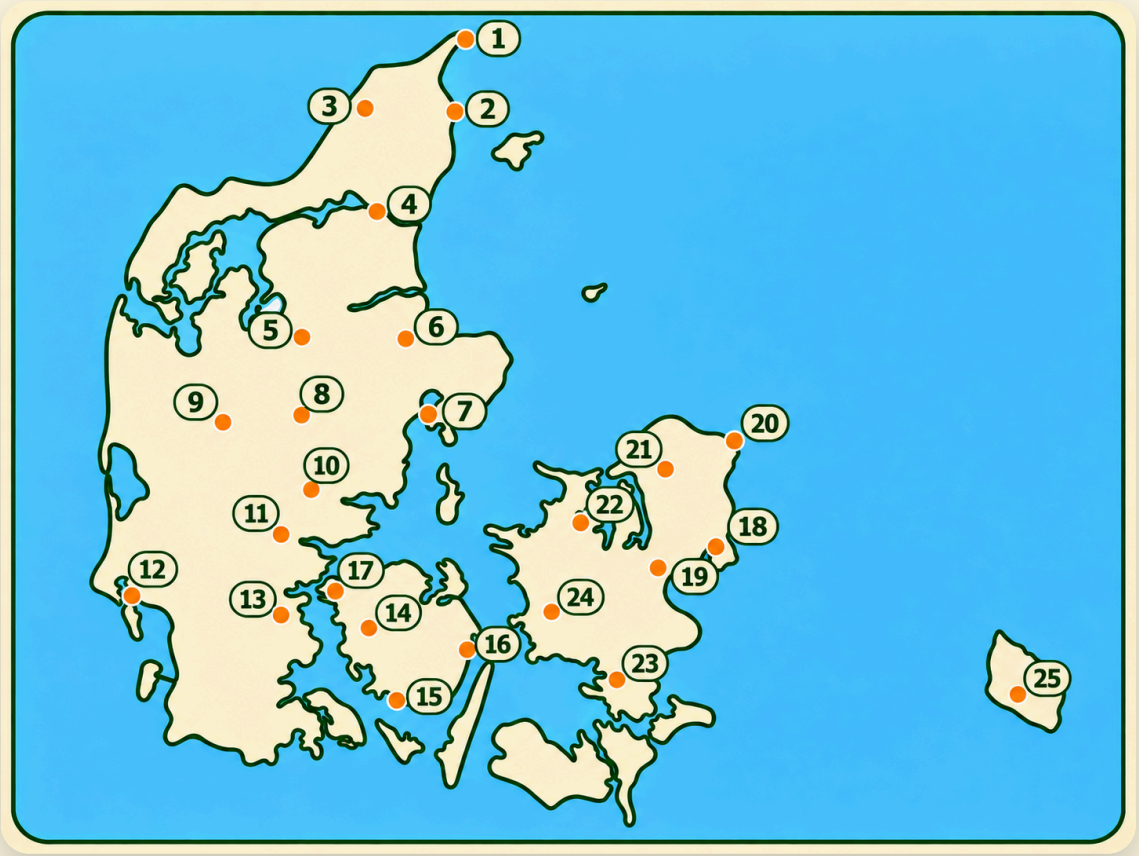

Danmarks byer

Find vej i Danmark

© Naturteknologi.dk

Hvor i verden bor du?

Du bor i en by eller et område i Danmark. Danmark er et land, og landet ligger i verdensdelen Europa.

Rundt omkring i Danmark er der mange forskellige byer. Nogle er store og har flere hundrede tusinde indbyggere. Andre er små og har måske kun et par hundrede.

I dette forløb lærer du at finde danske byer på et kort. Du lærer også, hvor landene i Europa ligger, og hvad deres hovedstæder hedder. Når du er færdig, kan du finde meget bedre rundt i Danmark og Europa!

By

Et sted, hvor mange mennesker bor tæt sammen med huse, veje og butikker.

Land

Et område med grænser, et flag og sin egen regering. Et land har mange byer.

Verdensdel

Et kæmpe område med mange lande. Danmark ligger i verdensdelen Europa.

På kortet herunder kan du se Europa. Danmark er farvet orange. Kan du finde de lande, der ligger tættest på Danmark?

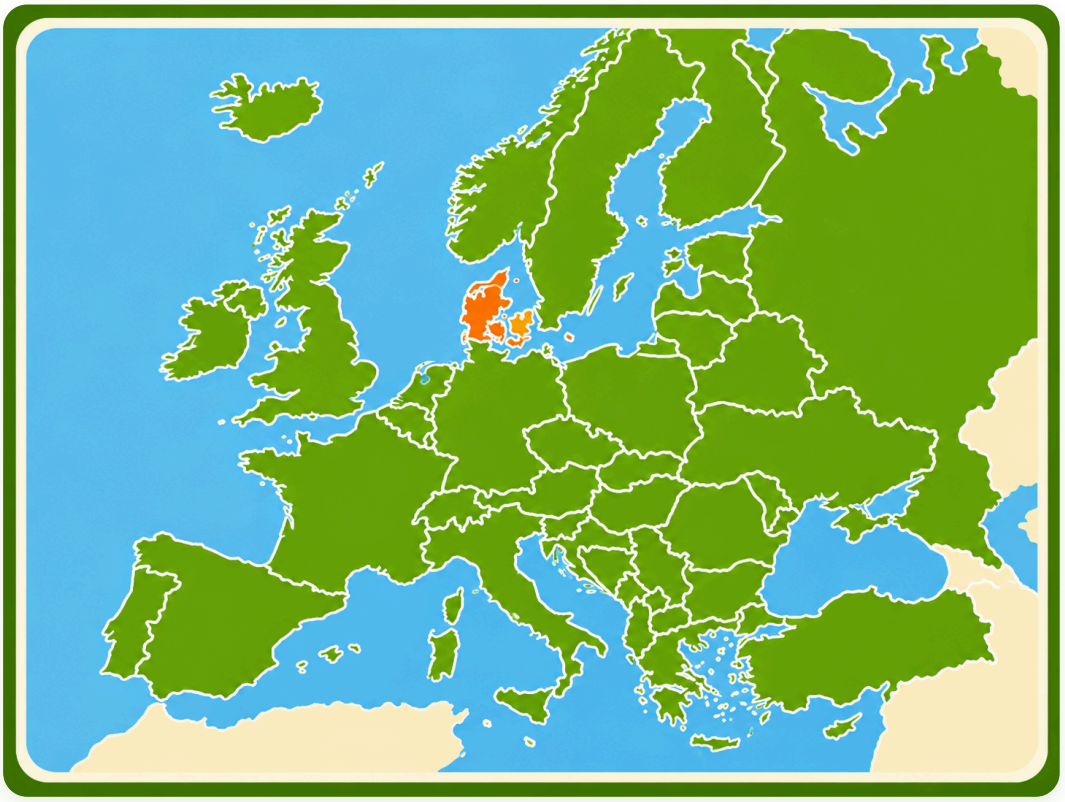

© Naturteknologi.dk – Eksemplarfremstilling til undervisningsbrug er tilladt via aftale med Copydan Tekst & Node

Opgave 1 – Hvad ved du allerede?

Svar på spørgsmålene uden at bruge internettet. Det er helt okay, hvis du ikke kender alle svarene endnu.

1. Hvad hedder Danmarks hovedstad? _____
2. Skriv navnene på fem danske byer.

   _____
3. Hvilken dansk by bor du tættest på? _____
4. Skriv navnene på tre danske øer.

   _____
5. Hvad hedder den største by på Fyn? _____
6. Hvilken by ligger helt oppe på toppen af Jylland? _____
7. I hvilken landsdel ligger Aarhus? _____

Opgave 2 – Hvor ligger din by?

Sæt en prik ved den by, du bor i eller tættest på, og skriv dens navn.

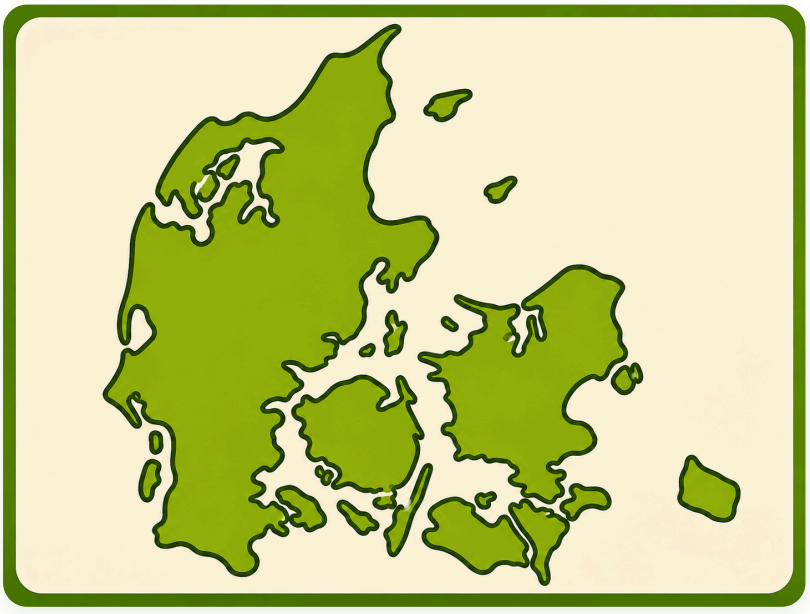

Opgave 3 – Gæt og undersøg

Hvor mange danske byer tror du, at du kan finde på et kort uden hjælp? Skriv dit gæt i cirklen.

På side 5 skal du sætte alle de byer, du kan huske, på et kort. Så kan du se, om dit gæt passede.

© Naturteknologi.dk – Eksemplarfremstilling til undervisningsbrug er tilladt via aftale med Copydan Tekst & Node

Danmark set fra oven

Danmark består af halvøen Jylland og en masse øer. De største øer er Sjælland, Fyn, Vendsyssel-Thy, Lolland og Bornholm. Vendsyssel-Thy er den nordligste del af Jylland – den er faktisk en ø, fordi Limfjorden skærer hele vejen igennem.

Jylland hænger sammen med Tyskland mod syd. Fyn ligger mellem Jylland og Sjælland, mens Bornholm ligger langt mod øst i Østersøen.

Når vi skal finde steder på et kort, bruger vi de fire verdenshjørner: nord, syd, øst og vest. Skal du fx rejse fra Aarhus til København, skal du bevæge dig mod øst.

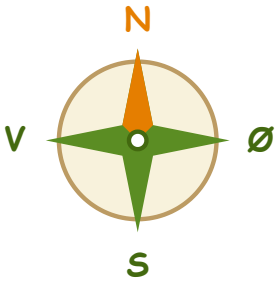

På de fleste kort er nord opad, syd nedad, øst til højre og vest til venstre.

Opgave 1 – Verdenshjørner

Kortet viser kun de store landsdele og øer fra teksten – de har fået hver sin farve og sit navn. Mindre øer som Møn, Samsø, Langeland, Ærø og Læsø er tegnet med, men har hverken navn eller egen farve. Hvis en lille ø har samme farve som den store ø ved siden af, betyder det ikke, at den hører til den store ø. Den er en ø for sig selv.

Brug kortet og kompasrosen. Skriv nord, syd, øst eller vest.

1. Hvilken retning ligger Fyn i forhold til Sjælland? _____
2. Hvilken retning ligger Bornholm i forhold til København? _____
3. Hvilken retning ligger Tyskland i forhold til Danmark? _____
4. Hvilken retning ligger Aalborg i forhold til Aarhus? _____
5. Hvilken retning ligger Esbjerg i forhold til Odense? _____

© Naturteknologi.dk – Eksemplarfremstilling til undervisningsbrug er tilladt via aftale med Copydan Tekst & Node

OPGAVE

Find landsdelene

Skriv navnene på det blanke Danmarkskort

Opgave 2 – Skriv navnene på kortet

Skriv disse seks navne de rigtige steder på kortet herunder:

Jylland | Fyn | Sjælland | Lolland | Falster | Bornholm

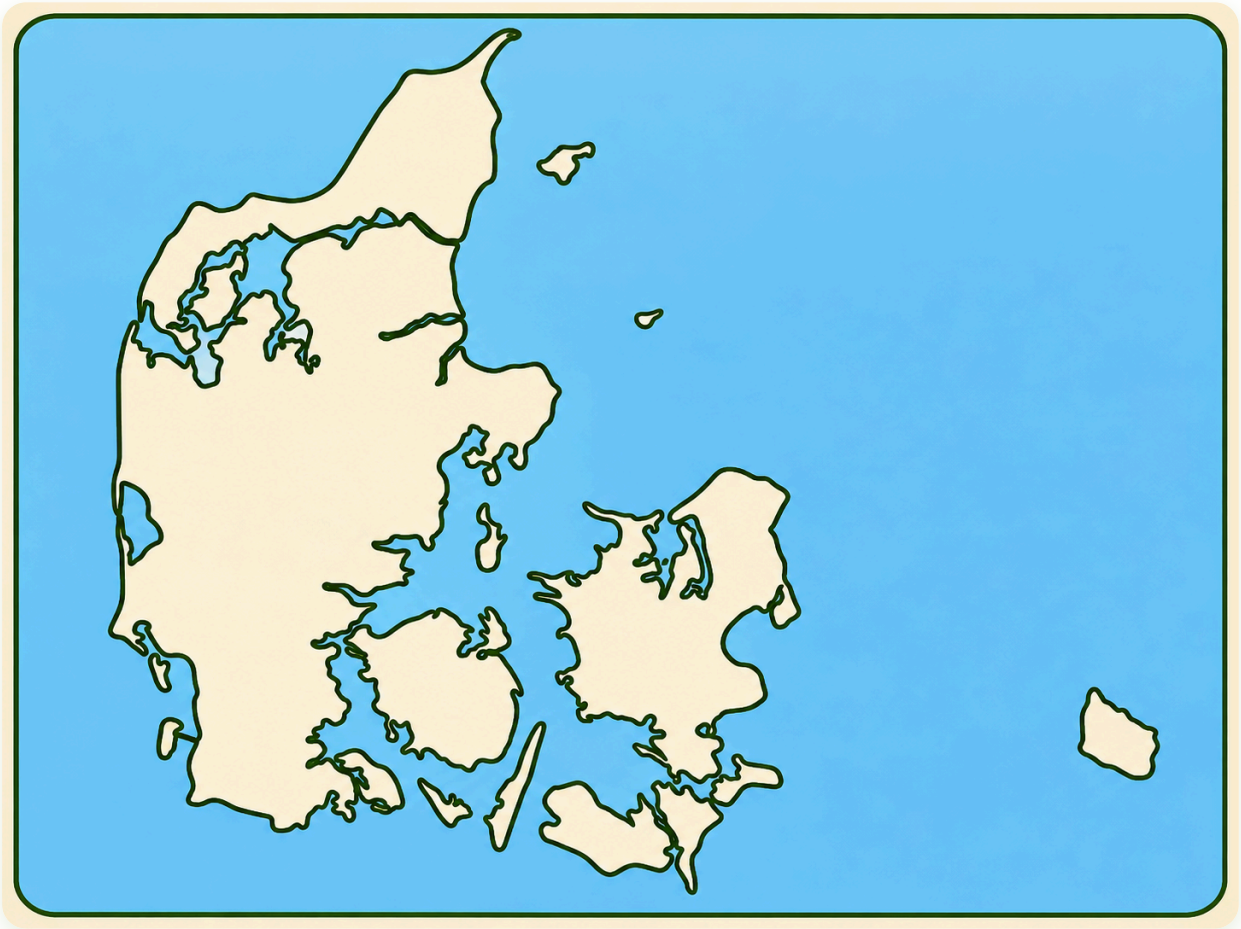

Opgave 3 – Tegn en kompasrose

Tegn din egen kompasrose i feltet. Husk at skrive N, S, Ø og V de rigtige steder.

Tip: Kig på kompasrosen på forrige side. Nord peger altid opad.

Tegn her

© Naturteknologi.dk – Eksemplarfremstilling til undervisningsbrug er tilladt via aftale med Copydan Tekst & Node

Hvor ligger de danske byer?

Danmark har mange byer. Nogle ligger helt ude ved havet, mens andre ligger længere inde i landet.

København ligger på Sjælland. Aarhus ligger i Østjylland, og Odense ligger på Fyn.

Måske kender du allerede mange danske byer. Du har måske været der på ferie, til sport eller hos familie. Nu skal du undersøge, hvor godt du kender Danmarks byer!

Eksempel

Opgave 1 – Placer de byer, du kender

1. Sæt prikker på kortet ved så mange danske byer, som du kan huske.
2. Skriv bynavnet ved siden af hver prik – ligesom i eksemplet.
3. Du må ikke bruge et atlas endnu. Det er helt okay at gætte!

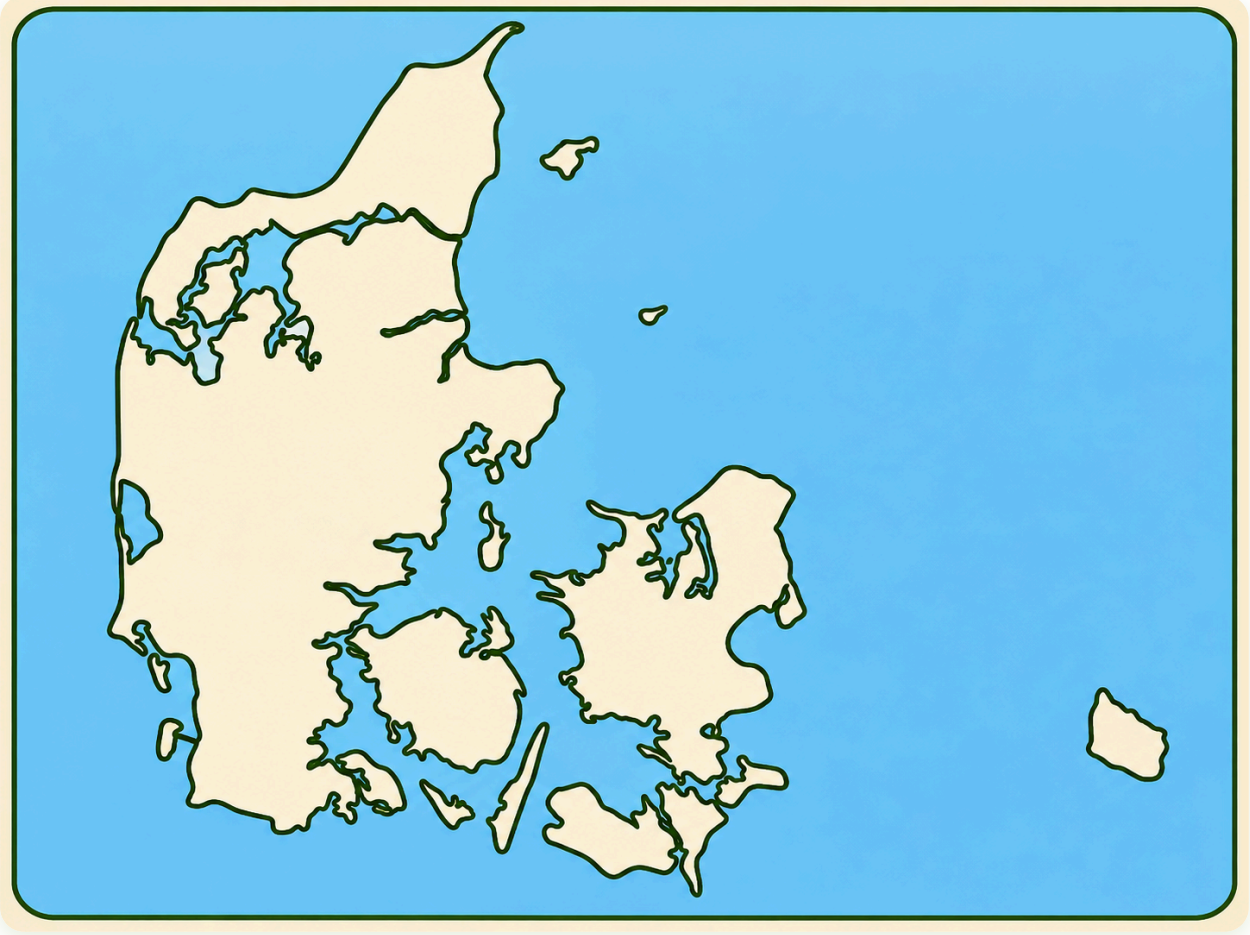

© Naturteknologi.dk – Eksemplarfremstilling til undervisningsbrug er tilladt via aftale med Copydan Tekst & Node

OPGAVE

Undersøg dit kort

Nu må du bruge et atlas eller et digitalt kort

Opgave 2 – Tjek dine byer

- [ ] Kontrollér, om dine byer fra forrige side ligger det rigtige sted.
- [ ] Ret de byer, du har placeret forkert. Brug gerne en anden farve.
- [ ] Tilføj mindst fem nye byer på kortet, og skriv dem også herunder.

1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____ 5 _____

Opgave 3 – Byer tæt på dig

Find tre byer, der ligger tæt på din egen by. Skriv navnene, og find ud af, hvilken retning du skal rejse for at komme derhen.

Min by: _____

Nr.	By tæt på mig	Retning fra min by (N, S, Ø, V)
1		
2		
3		

Hvor mange byer kunne du placere rigtigt i første forsøg? Hvad overraskede dig?

© Naturteknologi.dk – Eksemplarfremstilling til undervisningsbrug er tilladt via aftale med Copydan Tekst & Node

Kortet har mistet sine bynavne!

På kortet herunder er 25 danske byer markeret med tal. Men navnene er forsvundet! Din opgave er at finde ud af, hvilke byer der gemmer sig bag tallene. Skriv dine svar i listen på næste side, og løs opgaven i tre trin:

1. Uden hjælp: Skriv navnene på de byer, du selv kender. Kig ikke i et atlas eller på listen med bynavne endnu.
2. Med bynavnene: Kig på listen med alle bynavnene øverst på næste side, og prøv at finde flere af byerne.
3. Med atlas: Brug til sidst et atlas eller et digitalt kort til at finde de sidste byer og tjekke dine svar.

Brug gerne en ny farve for hvert trin. Så kan du bagefter se, hvor mange byer du kunne helt selv.

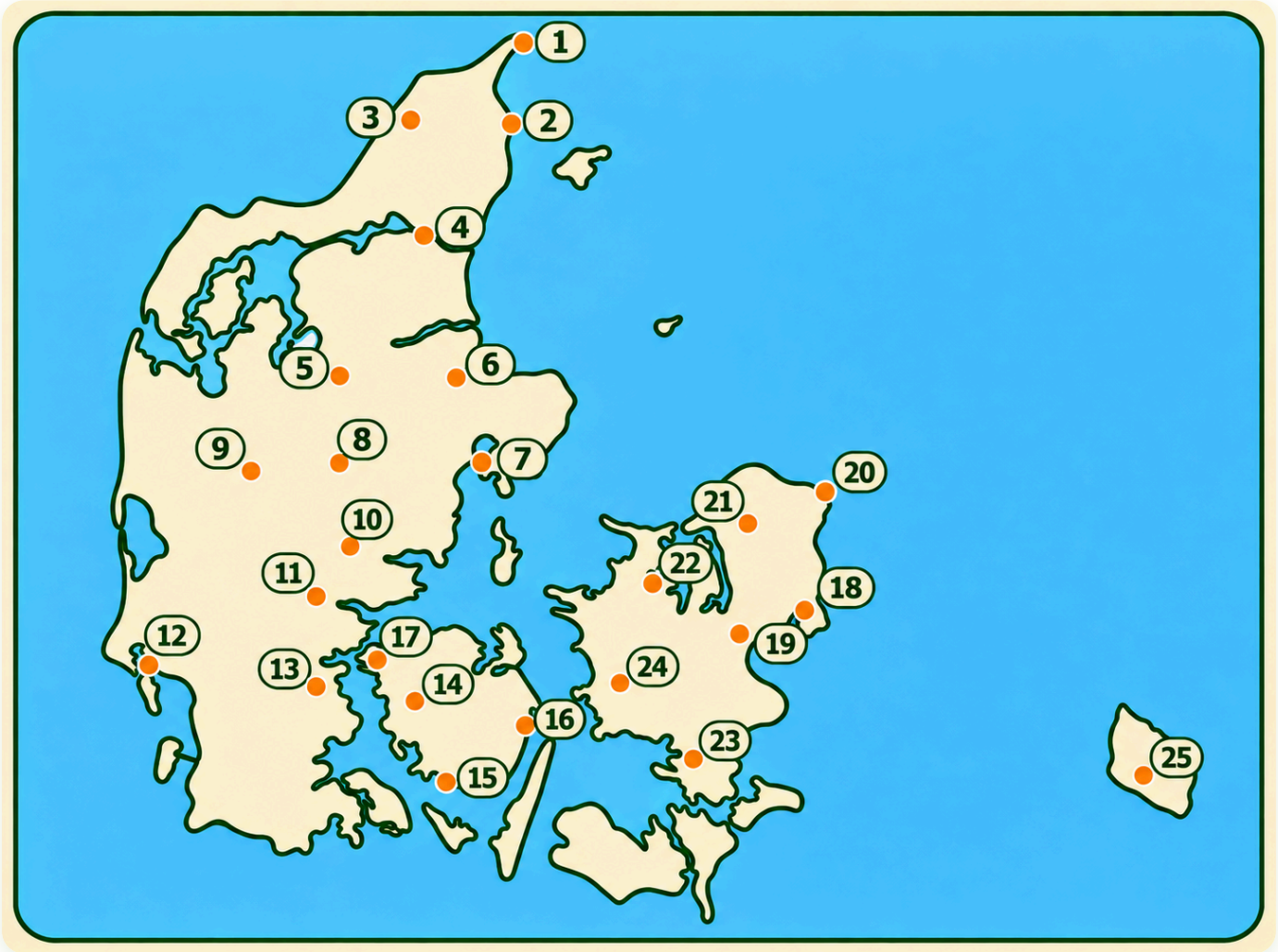

Godt tip

Find først Danmarks nordligste by, Skagen, og Bornholms største by, Rønne. Så har du allerede to af byerne!

© Naturteknologi.dk – Eksemplarfremstilling til undervisningsbrug er tilladt via aftale med Copydan Tekst & Node

Opgave 1 – Find alle 25 byer

Skriv det rigtige bynavn ud for hvert nummer. Husk trin 1: Skriv først de byer, du kender, uden at kigge på listen. Brug derefter listen herunder (trin 2) og til sidst et atlas eller et digitalt kort (trin 3).

Jylland

Skagen · Frederikshavn · Hjørring · Aalborg · Viborg · Randers · Aarhus · Silkeborg · Herning · Horsens · Vejle · Esbjerg · Kolding

Fyn og øerne

Odense · Svendborg · Nyborg · Middelfart

Sjælland og Bornholm

København · Roskilde · Helsingør · Hillerød · Holbæk · Næstved · Slagelse · Rønne

1 _____ 2 _____ 3 _____

4 _____ 5 _____ 6 _____

7 _____ 8 _____ 9 _____

10 _____ 11 _____ 12 _____

13 _____ 14 _____ 15 _____

16 _____ 17 _____ 18 _____

19 _____ 20 _____ 21 _____

22 _____ 23 _____ 24 _____

25 _____

★ **Ekstra udfordring:** Find to andre danske byer, som ikke er med på kortet. Sæt dem ind, og skriv dem her:

A _____ B _____

© Naturteknologi.dk – Eksemplarfremstilling til undervisningsbrug er tilladt via aftale med Copydan Tekst & Node

Hvorfor er nogle byer større end andre?

Der bor ikke lige mange mennesker i alle danske byer. En bys størrelse måles ofte på, hvor mange indbyggere der bor i den.

København er Danmarks hovedstad og største byområde. Her er mange arbejdspladser, uddannelser, butikker og ting at opleve. Aarhus er også en stor by. Den ligger i Jylland og er kendt for sin havn og sine uddannelser. Odense er den største by på Fyn, og Aalborg er en af de største byer i Nordjylland.

Byer vokser ofte, fordi mennesker flytter dertil for at arbejde, studere eller bo tæt på andre mennesker.

Opgave 1 – De fire store

Find byerne på kortet. Skriv, hvilken landsdel eller ø hver by ligger i.

By	Landsdel eller ø
København	
Aarhus	
Odense	
Aalborg	

Opgave 2 – Sammenlign byerne

Find ud af, hvor mange der bor i de fire byer. Brug tal fra det samme år og fra det samme sted, fx Danmarks Statistik. Tegn søjlerne i diagrammet.

By	Indbyggere
København	
Aarhus	
Odense	
Aalborg	
Årstal:	

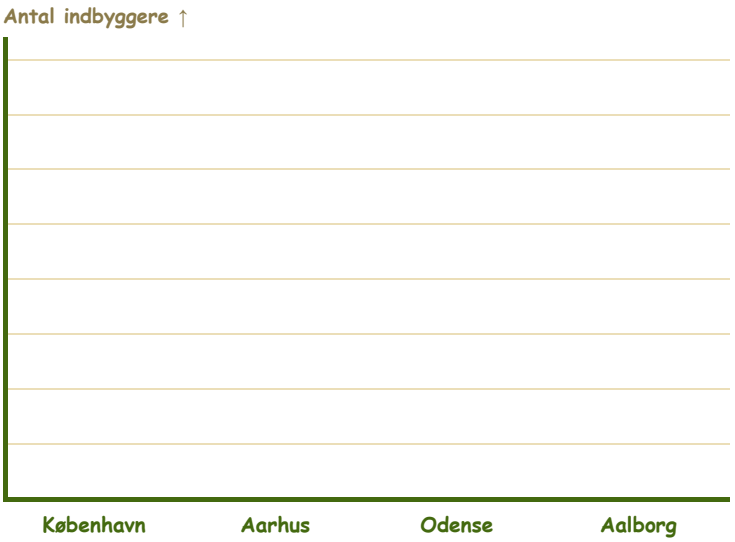

1. Hvilken by er størst? _____
2. Hvilken by er mindst? _____
3. Hvor mange flere bor der i den største end i den mindste? _____

Opgave 3 – Din egen by

? Hvor mange bor der i din by eller den nærmeste større by? _____

© Naturteknologi.dk – Eksemplarfremstilling til undervisningsbrug er tilladt via aftale med Copydan Tekst & Node

På tur gennem Danmark

Forestil dig, at du skal på en rejse gennem Danmark. Du skal besøge flere byer, men du bestemmer selv, i hvilken rækkefølge du vil besøge dem.

Når du planlægger en rejse, er det smart at vide, hvor byerne ligger. Vælger du en god rute, slipper du for at køre unødvendigt langt. Husk, at Danmark består af øer. Nogle steder kan du køre over en bro, og andre steder skal du sejle med færge.

Opgave 1 – Planlæg en rejse

Du starter i Aarhus og skal også slutte i Aarhus. Undervejs skal du besøge:

Aalborg | Esbjerg | Odense | København | Roskilde

Tegn din rute på kortet med en farveblyant. Skriv derefter din rute på næste side.

OPGAVE

Min rute gennem Danmark

Brug et digitalt kort til at finde afstandene

Skriv byerne i den rækkefølge, du vil besøge dem. Find afstanden i kilometer mellem byerne, og læg dem sammen til sidst (opgave 2).

Nr.	Fra	Til	Afstand (km)
1	**Aarhus**		
2			
3			
4			
5			
6		**Aarhus**	
		Samlet afstand:	

1 Forklar, hvorfor du har valgt denne rækkefølge.

2 Hvilke broer skal du over på din rute? Skal du også med en færge?

★ **Ekstra udfordring:** Kan du finde en kortere rute, hvor du stadig besøger alle byerne? Skriv den her, og regn den nye samlede afstand ud.

Min kortere rute

© Naturteknologi.dk – Eksemplarfremstilling til undervisningsbrug er tilladt via aftale med Copydan Tekst & Node

OPSAMLING

Hvor godt kender du Danmark nu?

Vis, hvad du har lært om Danmarks byer, landsdele og øer

1. Skriv navnene på alle de byer, du kan, på kortet. Sæt en prik ved hver by.
2. Skriv navnene på alle de landsdele og øer, du kan, fx Jylland, Fyn og Bornholm.
3. Tjek til sidst dine svar i et atlas eller et digitalt kort. Sæt et flueben ved hvert rigtigt svar.

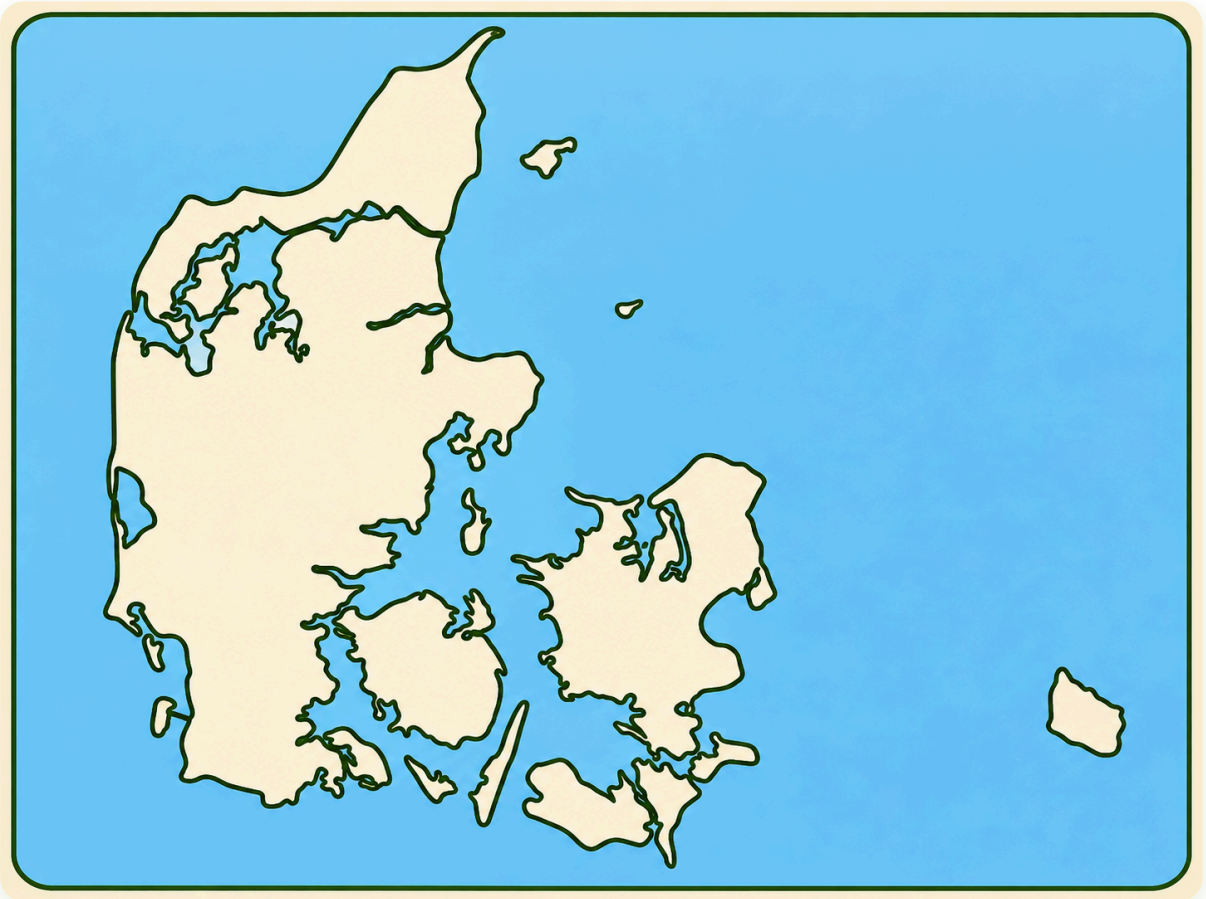

Mit resultat

	Så mange skrev jeg på kortet	Så mange var rigtige
Byer		
Landsdele og øer		
I alt		

© Naturteknologi.dk – Eksemplarfremstilling til undervisningsbrug er tilladt via aftale med Copydan Tekst & Node

Lærerark – facit

Sidetallene henviser til sidenumrene nederst på siderne i dette hæfte.

Side 7–8 – De 25 danske byer

1. Skagen
2. Frederikshavn
3. Hjørring
4. Aalborg
5. Viborg
6. Randers
7. Aarhus
8. Silkeborg
9. Herning
10. Horsens
11. Vejle
12. Esbjerg
13. Kolding
14. Odense
15. Svendborg
16. Nyborg
17. Middelfart
18. København
19. Roskilde
20. Helsingør
21. Hillerød
22. Holbæk
23. Næstved
24. Slagelse
25. Rønne

Side 2 – Hvad ved du allerede?

1. København · 4. Fx Sjælland, Fyn, Lolland, Falster, Bornholm, Møn, Samsø · 5. Odense · 6. Skagen · 7. Jylland (Østjylland)

Opgave 3: Der er intet rigtigt svar. Eleverne sammenligner deres gæt med antallet af byer, de placerer på side 5.

Side 3 – Verdenshjørner

1. Fyn ligger vest for Sjælland.
2. Bornholm ligger øst (sydøst) for København.
3. Tyskland ligger syd for Danmark.
4. Aalborg ligger nord for Aarhus.
5. Esbjerg ligger vest for Odense.

Side 10 – De fire store byer

København: Sjælland · **Aarhus:** Østjylland · **Odense:** Fyn · **Aalborg:** Nordjylland

Indbyggertal findes hos Danmarks Statistik (dst.dk). Sørg for, at eleverne bruger tal fra samme år og samme opgørelse (byområder).

Side 11–12 – Rejsen (forslag)

Aarhus → Aalborg → Esbjerg → Odense → København → Roskilde → Aarhus.
Broer: Lillebæltsbroen (Jylland–Fyn) og Storebæltsbroen (Fyn–Sjælland). Hjem fra Roskilde kan man køre over Storebælt igen eller tage færgen fra Sjællands Odde til Aarhus.

© Naturteknologi.dk – Eksemplarfremstilling til undervisningsbrug er tilladt via aftale med Copydan Tekst & Node